

Vrhunec sholastike

Sholastika doseže svoj višek v 13. stol. K temu pripomorejo ustanovitve univerz, dejavnost ubožnih redov in novi dosežki v odkrivanju grške antične filozofije. Do takrat krščanski filozofi poznajo od Aristotelovih del samo njegovo logiko, zato prihajajo preko mohamedanske Španije v stik še z ostalimi deli: Fiziko, metafiziko, etiko, psihologijo in politiko.

Ker so v komentarjih pod vplivom islama racionalistične in panteistične ideje, pariška univerza prepove študij Aristotelovih spisov o fiziki in metafiziki. Kljub temu se spisi in Aristotelove ideje širijo.

Po zaslugi Alberta Velikega in Tomaža Akvinskega postane Aristotel, ki ga razlagata v krščanskem smislu, filozof sholastike. Aristotelški realizem postane vodilni filozofski koncept 13. stol. in ne vpliva samo na filozofijo in teologijo, ampak tudi na ostale znanosti.

Najvidnejši predstavniki znanstvenega napredka iz dobe sholastike so štirje člani ubožnih redov, dva dominikanca in dva frančiškana.

Aleksander Haleški, Anglež, učitelj na pariški univerzi, od leta 1236 frančiškan, je utemeljitelj stare frančiškanske šole. Njegovo glavno delo je *Summa theologica*, v štirih delih.

Sv. Albert Veliki, rojen 1193 v Lauingenu ob Donavi, študira v Padovi in Kölnu, dominikanec. Poučuje v različnih šolah svojega reda, potem je škof v Regensburgu, papeški legat in končno spet poučuje v Kölnu do smrti leta 1280. Sveto pismo razlaga v besednem pomenu, ne v alegorično-mističnem, kot je bilo do tedaj v navadi. Nova aristotelovska usmerjenost v šolah je predvsem njegova zasluga.

Sv. Tomaž Akvinski, rojen 1226 ali 1227 v Roccasecci pri Akoinu, prejme prvo izobrazbo v benediktinski šoli v Monte Cassino, potem na univerzi v Neaplju, vstopi v dominikanski red in je v Kölnu Albertov učenec. Kot učitelj deluje v Parizu, Rimu in Neaplju. Umre na poti na Lyonski koncil 1274. Tomaž izpolni delo, ki ga začne Albert: izdelava sistema krščanskega aristotelizma.

Sv. Bonaventura, frančiškan, rojen okoli leta 1218 v Bagnoregio, učenec Aleksandra Haleškega, skupaj s Tomažem učitelj na univerzi v Parizu. Umre 1274 med koncilom v Lyonu, kjer je eden glavnih delavcev za zedinjenje z Grki. Bonaventura je predstavnik stare Frančiškanske šole, ki je že usmerjena bolj k Platonu kot Aristotelu, je spekulativni teolog.